

הקרב על השכונה

הר נוף
 هار نوف
 Har Nof

מוחקים את הנוף

אלפים מתושבי הר נוף יצאו השבוע למלחמה על הבית • הם פתחו עצומה, הציפו את הרשתות החברתיות, הכינו סטיקרים ואפילו העמידו עצמם בסכנת חרם • אך משה ליאון מתעקש לשנות את שם השכונה שלהם ל'נאות יוסף', על שם הרב עובדיה • "היום זה אנחנו, מחר זו יכולה להיות כל שכונה", הם אומרים | אשר קשר, 24

מיוחדת

הר נוף, שטח מלחמה

בווטסאפ, בפייסבוק, עם סטיקרים מיוחדים ואפילו עצומה אינטרנטית, שעליה חתמו אלפים • רבים מתושבי הר נוף החרדית החליטו לצאת השבוע נגד ראש העירייה משה ליאון והרצון שלו לשנות את שם השכונה ל'נאות יוסף', לזכרו של הרב עובדיה • וכל זה למרות החשש מחרמות ואף פגיעה בבני משפחתם מכיוונם של קיצונים • "באים לכבד את מורשת מרן, אבל אם הוא היה רואה את ההתנגדות - הוא היה מתנגד בעצמו"

× אשר קשר ×

צילום: יואב דודקביץ'

של מרן. אלא שמשפחתו של יצחק עבוד לוי ז"ל, שעל שמו נקרא רחוב הקבלן, התנגדה למהלך והביעה מורת רוח מכוונת העירייה. בשבוע שעבר הושגה פשרה - שמו של הרחוב יישאר כפי שהיה ואילו שם השכונה ישונה מהר נוף ל'נאות יוסף', על שמותיהם של הרב עובדיה וכן של הרב יוסף שלום אלישיב.

ביום שני בערב, 24 שעות לפני שהתכנסה ועדת השמות של עיריית ירושלים לדון אם לשנות את שמה של הר נוף, התקבצו בגן עובדיה בשכונה עשרות פעילים ופעילות והחליטו על דרכי הפעולה הבאות שלהם, כמו למשל מי מטעמם ישטח את טענותיהם לפני חברי הוועדה.

"האופי של השכונה מאוד שקט", אומרת ש', תושבת הר נוף שאף נולדה בה. "זה היה כך תמיד ומפריע לנו שראש העירייה מתייחס אלינו כגוש הומוגני שיהיה מוכן לקבל עליו כל שם שיכפה עלינו כתורה מסיני".

חות. "השכונה איננה נכס של אדם פרטי או אישיות ציבורית. שם של שכונה איננו נתון לגחמה אישית או פוליטית, אפילו אם תירוץ השינוי מצטייר כהנצחה של גדול בישראל שכולנו תלמידיו או אפילו בנו. שם של שכונה, במיוחד כשמדובר על יותר מ-30 שנה, הוא דבר שנטוע בלב ילדים שגדלו, בלב נכדים ובלב נינים שנו-שמים כל אבן וגרגיר כאן".

ותושב אחר מוסיף: "היום זה הר נוף, מחר זה יכול להיות רחביה או כל שכוך נה אחרת שתמצא את עצמה במצב ששמה מוחלף על פי גחמת ראש העירייה הנבחר באותה עת".

הר נוף שלנו

כדי להבין את הכעס של תושבי הר נוף צריך ללכת מעט אחורה בזמן, לסוף חודש ספטמבר, אז החליטה ועדת השמות בעירייה לשנות את שמו של רחוב הקבלן לרחוב 'הרב עובדיה', לזכרו

משה ליאון לא האמין שזה קורה לו. הוא בהחלט לא ציפה להתנגדות המסיבית והתקיימה הזו של אלפים מתושבי הר נוף להחליטה שניסה לקדם השבוע - לשנות את שם שכונתם. הוא הניח, קרוב לוודאי, ממש כמו חברו הטוב אריה דרעי, כי ההצעה לקרוא לשכונה על שמו של הרב עובדיה יוסף תעבור ללא בעיה כלשהי, גם בשל התמיכה שהשם החדש יזכה לה וגם משום שמי שיתנגד להחלפת השם לא ירים את קולו מחשש לפגיעה בשמו של הרב.

אלא שמה שקרה השבוע היה לא פחות ממלחמה על הבית. זמן קצר לאחר שהתפרסם השינוי שרוצה ליאון לקדם נפתחה עצומה אינטרנטית, שעליה חתמו כבר יותר מ-3,000 איש ואישה, וזה קורה בשכונה שרבים מתושביה חרדים ואינם משתמשים כלל במחשבים. כל מי שהסתובב השבוע בהר נוף ראה כי על רבות מהמכוניות מתנוססת המדבקה "הר נוף מאז ולתמיד", סטיקר שהוכן כבר ביום ראשון, כשבמקביל, כל הזמן, קבוצות הווטסאפ והפייסבוק רחשו ובערו, כשהמסר הוא אחד: "אתה אולי ראש העירייה שלנו אבל זו העיר שלנו". "זה הבית שלנו", אומרת השבוע אחת התושבות המו-

7
באוקטובר
קרובי משפחתו של 'הקבלן' זועמים: "אי אפשר להעלים אנשים"

24
בספטמבר
ועדת השמות העירונית מאשרת את שינוי שמו של רחוב הקבלן

הקרב על הר נוף, שלב אחר שלב:

הר נוף השבוע.
מרגישים שמחלקים
את השכונה

עלינו? זה כמו להיכנס אלינו הביתה ולעשות ככל העולה על רוחם. יש כרגע כל כך הרבה בעיות בשכונה שלא מטופלות וזה מה שהם עושים? הרי יש כאן פקקים אימים בגלל העבודות בכביש 16 והעובדה שסגרו את המעבר דרך יער ירושלים."

להיפגע. "אנשים חוששים שאם שמים המלא יפורסם בעיי תונכם הם ייפגעו או שיוטלו עליהם חרמות על ידי קי" צונים או שיפגעו בילדים שלהם בבית הספר", הוא אומר. ולמרות זאת אתם פועלים נגד שינוי שם השכונה? "ברור", אומרת ש'. "מה פתאום מנחיתים דבר כזה

"שם של שכונה איננו נתון לגחמה אישית או פוליטית, אפילו אם תירוץ השינוי מצטייר כהנצחה לגדול בישראל שכולנו תלמידיו או אפילו בניו. שם של שכונה הוא שם שנטוע בלב ילדים שגדלו, בלב נכדים ובלב נינים שנושמים כל אבן וגרגיר כאן"

למה דווקא כאן?

הכעס של התושבים המוחים הוא גם על הדרך שבה גילו את הרעיון להחליף את השם. "שמעתי את זה דרך קבוצת הוואטסאפ ומיד חשבתי איך ייתכן שלא דיברו עם התושבים בכלל", אומרת ש'. "הרי שמה של נצרת עילית שונה לנוף הגליל לאחר שרוב תושבי העיר הצביעו בעד הצעת העירייה. למה בעצם שלא ייתנו את השם נאות יוסף לשכונה חדשה שתבנה בעתיד. למה החיפזון?" "הר נוף זה הרי מותג", אומר ה', "בדיוק כמו סביון וכמו דחיבה, גאולה, בית וגן ואפילו מאה שערים. מלבד זאת יש המון עסקים שהתלוננו נגד זה, שעבורם שינוי השם יקר ומסוכן."

ש', כמו כל המרואיינים בכתבה, ביקשה להישאר אנונימית ושמה המלא לא יפורסם. "זה נושא מאוד עדין כאן בשכונה", היא מנסה להסביר. "יש אנשים שעלולים להיפגע". ח' לעומתה מוכן לפרט קצת יותר מי עלול

ועדת השמות אישרה לשנות את שם השכונה ל'נאות יוסף' **5** בנובמבר

תושבי הר נוף יוצאים במחאה: "לא דיברו איתנו, ניאבק בהחלטה" **31** באוקטובר

הושגה פשרה: שמו של רחוב הקבלן יישאר ושמה של שכונת הר נוף ישונה **30** באוקטובר

הר נורף, שמה מלהמה

"הרב עובדיה הגיע לכאן לפני 20 שנה. אנחנו חיים כאן הרבה לפניו. זה לא לעניין שש"ס פתאום מחליטים עלינו". אז זה מאבק בין אשכנזים לספרדים? כן, זה הופך להיות כזה"

"כשיצאנו להחתימים אנשים בבתים נגד ההחלטה, כי רבים מהם חרדים שלא מגיעים לעצומה באינטרנט", אומר ד', הם חזרו על משפט כמו 'אני מדגיש שפוגעים לי ב'בייבי'', או 'זה כאילו מי' שהו לוקח לי חלק מהילדות'".
ויש עוד נימוק שמציגים המתנגדים: הפיגוע הנוראי שהיה בשכונה ב-2014. "הטבח הנוראי שהקב"ה גוד עלינו כאן יצר אצלנו פה מציאות חדשה שקוראים לה קהילת 'קרושי הר נורף'", אומר ב'. "האם חשבתם שהילדים שהתייתמו והאלמנות יפרדו מהמותג הזה שהוא שארית זכר יקיריהם?"

ספרדים נגד אשכנזים?

אלכס, עולה חדש מאנגליה, נכנס בצהרי יום ראשון לחנות הפלאפל ירושלים 2 במרכז המסחרי ברחוב שאולזון בשכונה.
"תקשיב", הוא אומר בחצי אנגלית חצי עברית, "אני אולי גר כאן רק שש שנים, אבל מה זה המסחרה הזו שראש העירייה עושה לנו?"
למה אתה מתכוון?

"הרי הוא עושה את זה רק בגלל שהוא לא הצליח לשנות את השם של רחוב הקי בלן. ובגלל שהוא ידע שאולי זה יעורר את הכעס של האשכנזים הוא חיפש רב ירושלמי חשוב ואשכנזי עם השם יוסף ומצא את הרב אלישיב, שאף פעם בעצם לא גר בשכונה."

"יש השתלטות של ש"ס על השכונה. זה ברור", אומר ח'. "אתה רואה את זה באופן יומיומי. הרב עובדיה הגיע לכאן לפני 20 שנה. אנחנו חיים כאן הרבה לפניו. זה לא לעניין שש"ס פתאום מחליטים עלינו".
אז זה מאבק בין אשכנזים לספרדים?
"כן, זה הופך להיות כזה לצערי. ברור שרוב התומכים של ש"ס הם ספרדים. העניין הוא שתמיד היתה כאן הרמוניה בין אשכנזים לספרדים ועכשיו זה נפרם, והכל בגלל ההחלטה האומללה של ראש העירייה."

"להגיד לך את האמת? מסכם לקוח נוסף בחנות הפלאפל במרכז המסחרי, באים לכבד את מורשת מרן, אבל אם

אחד הסטיקרים של המאבק (בעיגול הרב יוסף | צילום: אפי שריר)

"זה כמו להיכנס אלינו הביתה ולעשות ככל העולה על רוחם. יש כרגע כל כך הרבה בעיות בשכונה שלא מטופלות וזה מה שהם עושים? הרי יש כאן פקקים איומים בגלל העבודות בכביש 16 והעובדה שסגרו את המעבר דרך יער ירושלים"

על דקע כל ההתנגדויות הללו התכנן סה ביום שלישי בערב ועדת השמות של העירייה והחליטה כי למרות המחאה שם השכונה ישונה. "חשנו מושפלים", אומר י' על היחס שזכו לו בוועדת השמות. "הדגשנו שכמעט שלא התייחסו אלינו. בהתחלה אפילו לא נתנו לנו לדבר".

הם הפכו למה מתעקשים לשנות את השם לשכונה קיימת ולא חדשה? "זה היה הכי גרוע. הנציג של תנועת 'התעוררות' שאל בדיוק את זה וראש העירייה אמר לו כי זו החלטה שהתקבלה. תגיד לי, מה אנחנו דיקטטורה?" ניסיתם לדבר עם מישהו באופן אישי?

"ברור, אבל נציגי ש"ס הפנו לנו את הגב בהפגנות. היחיד שדיבר איתנו היה נציג 'היהדות התורה', אבל גם הוא לא הבטיח כלום".

איך אתם ממשיכים מאן? "אנחנו מנסים להשיג עורך דין שינהל עבורנו את המאבק ומתארגנים להפגנה בכיכר ספרא. אנחנו לא מתכוונים לוותר".

העירייה: "ועדת השמות דנה בבקשות שהגיעו לשולחנה להחלפת שם השכונה על שם הרב עובדיה יוסף והרב יוסף אלישיב זכרם לברכה. הוועדה החליטה כי בהתאם לחוק ובהתאם לעמדת היועץ המשפטי תפעל העירייה לפרסם את כוונתה לשנות את שם השכונה ולהזמין את הציבור להביע את דעתו על השינוי בהתאם לנוהל".

"ראש העירייה וחברי הוועדה פועלים בשקיפות תוך שיתוף הציבור והנושא פורסם בעיתונות, באתר העירייה, בלוחות המודעות ברחבי השכונה, בבניינים ובאמצעים נוספים בימים הקרובים בפעילות שתבוצע על ידי המנהל הקהילתי של שכונת הר נורף שינהל את השיח מול התושבים".

"לאחר קבלת ההתנגדויות תתכנס הוועדה ותשמע את מגוון הדעות של תושבי השכונה ותזמין אף את התושבים להשמיע את דעתם. רק לאחר שיישמעו מגוון הדעות, תקבל הוועדה החלטה סופית בעניין. לאחר קבלת ההחלטה יתקיים דיון נוסף על ידי מועצת העיר שתקבל את ההחלטה הסופית".

משנה מזל".
למה יש לך בעיה עם מה שקורה עכ"שיו?

"תמיד יכול להיות יותר טוב". אל המוכר מצטרפת אחת הלקוחות. "הייתי שמחה אם היו מחליפים את השם", היא אומרת. "לשם הר נורף אין משמעות רוחנית כמו לשם של הרב עובדיה. זו זכות עבורנו לגור בשכונה שנושאת את שמו".

"לי זה לא משנה", אומרת אחת הל' קוחות במכבסה הסמוכה, "אבל הילדים שלי שאלו אותי על זה אתמול והם נורא כועסים על זה. הם שואלים מה פתאום משנים להם את השם של השכונה".

גם לפועלים הערבים של הסופרמרקט, לא מפריע שינוי השם. "הוא היה רב גדול אצלכם. מגיע לו", אומר אחד מהם, שגר בשועפאט.

ואם היו מחליפים את השם של שוע"פאט בשם נבי מוחמד, זה היה בסדר? "לא, מה פתאום? אנחנו כבר רגילים לשם הזה. גדלתי שם".

הוועדה אישרה

מרן היה חי ורואה את ההתנגדות - הוא היה מתנגד בעצמו כי זו לא היתה דרכו".

קבלו נשאר קבלו

ההתנגדות, כאמור, החלה עוד סביב הניסיון לשנות את שמו של רחוב הקי בלן, שם הצליחה המשפחה לטרפד את המהלך. "סבא שלי היה מבוני ירושלים, איש צנוע שעבר קשה מאוד כל חייו ובנה בניינים ושכונות בעיר", מספרת יפעת לוי, נכדתו של יצחק עבוד לוי ז"ל שעל שמו נקרא הרחוב. "נודע לנו על הכוונה להחליף את שם הרחוב במקרה, בלי שאף אחד בעירייה ערכן אותנו. מפריע לי שעסקנים של ש"ס פנו לעירייה וביצעו מחטף כדי להחליף את השם. יש לנו כבוד לרב עובדיה יוסף, אבל לא על חשבון סבא שלי. לא נראה לי שהרב עובדיה היה רוצה שייקחו את הכבוד שנתנו לאדם על מפעל חיים".

במכולת ברחוב הקבלן, כצפוי, גם הבי' עלים וגם הלקוחות אומרים שהיו שמחים לשנות את שם הרחוב. "נראה לי הגיוני שיחליפו ויכבדו את הרב עובדיה שגר כאן", אומר המוכר. "בעיניי משנה שם

"מי קורא לקטמון גוננים?"

זו אינה הפעם הראשונה שמנסים לשנות בירושלים שם של רחוב או שכונה, בטח לא בישראל. מי שעסק רבות בנושא הוא ד"ר מעוז עזריהו, שגם כתב את הספר 'על שם, היסטוריה ופוליטיקה של שמות רחובות בישראל' (הוצאת כרמל). "זה תמיד בא מלמעלה", מסביר מי שהוא גם ראש מוסד הרצל לחקר הציונות באוניברסיטת חיפה. "הבית שלי מלא בהחלטות עירייה של שינויי שמות, אבל התרגיל היצירתי הזה של רב ספרדי ורב אשכנזי הוא תרגיל מצוין".

אם יאשר, השם החדש ייתפס?
"מניסיון שלי - לא. הרי כל הנסיונות לשנות שמות של שכונות בירושלים נכשלו. מי קורא לקטמון גוננים בעצם?"

גם הפעיל הירושלמי קובי פריג' מכיר מקרוב את נסיון שינוי השמות, אחרי שהיה בין ראשי המאבק בניסיון של העירייה לשנות שמות של רחובות בנחלאת בשנת 2012. "הם ניסו שרחוב האשכול יהפוך לרחוב רחמו ובתו חיה - על שם מייסד המסעדה המיתולוגית בתחתית הרחוב - ורחוב שילה היה אמור להפוך לרחוב הרב שרעבי, מייסד הישיבה שבתחילתו", נזכר פריג', "אבל הובלנו קמפיין שרבים השתתפו בו נגד הרעיון".

מדוע?
"כי לשמות הישנים היה היגיון כחלק ממארג שנותן אופי לשכונה כולה. הכי קל זה למחוק הכל ולעשות משהו חדש, אבל העירייה צריכה לחשוב באופן יצירתי. שינצו אותם בכתי כנסת, בכיתות לימוד, על ספסלים. רק שלא ישמידו את העבר".